

Kystplan AS

Torget 3

7240 HITRA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tor Sæther, 73 19 92 82

Uttalelse til varsel om oppstart og høring av planprogram - detaljreguleringsplan for Furunes - Ørland kommune

Statsforvalteren har mottatt ovennevnte oppstartsvarsel til uttalelse. Under følger innspill til planen på Statsforvalterens ulike fagområder:

Landbruk

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for boligbebyggelse i form av eneboliger. Tiltaket er ikke i tråd med overordna plan, da arealet i sin helhet er avsatt til LNF i kommuneplanens arealdel. På generelt grunnlag er Statsforvalteren som landbruksmyndighet kritisk til tiltak som ikke er i tråd med overordna plan. Det er derfor viktig at kommunen vurderer behovet for tiltaket.

Deler av planområdet består av dyrkbar jord. Arealer som er egnet for nydyrking, er i likhet med dyrka mark, en begrenset ressurs. Dyrkbart areal har et eget vern, jf. jordlova § 9, som angir at dyrkbar jord ikke må disponeres slik at den ikke blir egnet til jordbruksproduksjon i framtida. Videre angir plan- og bygningsloven at planer skal sikre jordressursene (jf. § 3-1). Vi har dessuten føringer om økt matproduksjon, bl.a. i Meld. St. nr. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken – Velkommen til bords. For å kunne øke matproduksjonen er beskyttelse av arealressursene en sentral forutsetning. Det blir da viktig at det ligger dokumenterte behov til grunn før jordressurser omdisponeres. Selv om arealet med dyrkbar jord innenfor planområdet er av et begrenset omfang, bør det likevel gjøres en vurdering av påregneligheten for oppdyrking. Dette må redegjøres for i det videre planarbeidet.

Varslet planområde består i hovedsak av uproduktiv skog, men ifølge NIBIOs Skogportal er ca. 4 daa av planområdet produktiv skog. All avskoging har negativ klimaeffekt. Det bør derfor vurderes å ta inn krav om avbøtende tiltak slik at tapt karbonopptak kan kompenseres med økt opptak på andre skogareal. Dette framgår av «Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning». Retningslinjene skal legges til grunn ved kommunal, regional og statlig planlegging etter plan- og bygningsloven, og i enkeltvedtak som kommunale, regionale og statlige organer treffer etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning. Eksempler på avbøtende tiltak på andre skogareal kan være stubbebehandling for å motvirke råte og dermed for å sikre økt opptak i neste omløp med skog, tettere planting, gjødsling og etablering av skog på nye arealer.

Tilstøtende arealbruk er i hovedsak fulldyrka jord. Vi forutsetter at dyrka jord ikke berørt. I det videre planarbeidet vil det være viktig å redegjøre for eventuelle konsekvenser tiltaket vil ha for landbruksinteresser i nærområdet. Det må videre sikres en buffer mot fulldyrka jord utenfor planområdet, for å unngå drifts- og miljømessige ulemper for landbruksdrifta. Virkninger for kulturlandskapet må også beskrives og hensyntas.

Klima og miljø

Statsforvalteren som miljømyndighet påpeker at ivaretagelse av klima, naturmangfold, landskap og friluftsinteresser er sentrale tema i arealforvaltningen. Problematikk knyttet til forurensning blant annet i form av støv, støy og utslipp er også viktig for Statsforvalteren som miljømyndighet.

Konsekvensutredning

Innenfor våre ansvarsområder skal flere tema konsekvensutredes. Alle relevante tema er inkludert. Når det gjelder trafiksikkerhet/-mengde, må kravet til skoleskyss undersøkes. Planområdet ligger 3 km fra skole, og uten krav på skoleskyss, er det sannsynlig at mange barn vil bli kjørt til skolen i privatbil. Dette må tas høyde for i beregningen av framtidig trafikkmengde.

Luftkvalitet og støy

Det skal gå fram av planbeskrivelsen hvordan støyrisiko er vurdert, jf. Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2016). Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging T-1520 må også legges til grunn for planforslaget. I dette tilfellet vil luftkvalitet være mest relevant i anleggsfasen.

Lysforurensning

Lysforurensning er i ferd med å bli et problem for miljøet også utenfor de største byene. Alle levende organismer påvirkes av lysets naturlige variasjon gjennom døgnet og året. På samme måte påvirkes de av kunstig belysning. Ved planlegging og utforming av belysningsanlegg bør det også tas hensyn til at for kraftig belysning eller lysforurensning kan medføre flere miljø- og naturutfordringer. Dette er spesielt viktig med tanke på planområdets nærhet til et naturreservat med rikt fugleliv.

Lysforurensning er i tillegg energisløsende, og optimalisering av lyskildenes retning, styrke og virketid er viktige tiltak for energieffektivisering.

Det bør tas inn i bestemmelsene at gatebelysning planlegges og etableres på en måte som minimerer lysforurensningen fra lysanlegget.

Utslipp

Ifølge oppstartvarselet skal konsekvenser for Eidsvatnet utredes, spesielt viktig blir det å vise løsninger for avløp og overvann og hvordan dette vil påvirke vannet. I henhold til verneforskriften for Eidsvatnet naturreservat er det ikke tillatt å etablere ny utføring av kloakk til vannet eller tilføre annen forurensning. Se også avsnitt om naturmangfold.

Naturmangfold

Eidsvatnet er en rik kulturlandskapssjø som er en svært viktig beite- og hvileplass for vassfugl, også hekkeplass, myteplass og vaskeplass. Flere av artene som er registrert i området er rødlistet. Artssammensetningen i fuglesamfunnet er karakteristisk for næringsrike låglandsvatn i Midt-Norge, men med flere kravfulle og spesielle arter. Innsjøen er vernet som naturreservat. Formålet med fredningen er å bevare et rikt og interessant fugleliv og en viktig trekklokalitet for vannfugl. Området

er tilrettelagt med fuglekikketårn, og det er viktig at det ikke tilrettelegges for ferdsel i området andre steder i forbindelse med etablering av boligfelt. I henhold til naturmangfoldloven § 49 kan det ikke gjennomføres tiltak utenfor et vernet område som kan ha negativ effekt i verneområdet. Planforslaget skal, med hensyn på naturverdier, vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i naturmangfoldloven (NML), holdt opp mot forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 i NML. Se *Veileder til naturmangfoldloven kapittel II* (T- 1554). Ved vurdering etter § 8-12 skal kjent kunnskap på vedtakstidspunktet legges til grunn.

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP)

Planområdet ligger omtrent 3 km fra nærmeste skole, og uten krav på skoleskyss er det sannsynlig at mange barn vil bli kjørt til skolen i privatbil. Vi støtter at det blir stilt rekkefølgekrav på gang- og sykkelvei, noe som kan få flere til å gå eller sykle til skole og andre sentrumsfunksjoner.

I henhold til referatet fra oppstartsmøtet må trygg skolevei utredes i planbeskrivelsen. Vi støtter dette, da det også er viktig med tanke på at planforslaget ikke bør generere økt trafikk med privatbil. 2,7 km skolevei uten gang- og sykkelvei, vil sannsynligvis føre til at mange velger å kjøre privatbil til skolen, noe som ikke er i tråd med SPR-BATP.

Området er ikke satt av til boligbebyggelse i kommuneplanens arealdel. Vi vil derfor peke på at det er tomterese i vedtatte reguleringsplaner i sentrum. Videre er det avsatt flere områder for boligformål i kommuneplanens arealdel som ennå ikke er regulert. Det er altså stor reserve av tomter som ligger nærmere skole og andre sentrumsfunksjoner enn Furunes. Vi ber kommunen ta inn dette i sin vurdering.

Klima og klimatilpasning

Planen må innarbeide tiltak eller virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, ivareta klimatilpasning som hensyn, og tiltak for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Overvann

Håndtering av overvann skal vurderes i planarbeidet. Overvann bør løses på overflaten og ikke gjennom overvannsnett, fortrinnsvis gjennom naturlige løsninger. Harde flater og manglende drenering medfører økt belastning på ledningsanlegg. God overvannshåndtering er viktig både for å sikre robuste anlegg som kan håndtere forventede klimaendringer som økt nedbørintensitet og –mengde.

Massebalanse

Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurensset skal vurderes i planprosessen.

Fremmede arter

Det bør settes bestemmelser som sikrer at det ikke innføres fremmede, skadelige arter til området verken gjennom nyplanting eller via masser utenfra.

Friluftsliv

Eidsvatnet er i kommunes kartlegging av friluftsområder ført opp som et viktig friluftsområde. Fuglefredningsområdet med tilrettelegging for fugletitting, tårn og parkering. Eventuelle effekter for friluftslivet må belyses.

Helse og omsorg og Barn og unge

Planområdet ligger 3 km fra sentrum av Bjugn og det er ikke gang- og sykkelvei. Av oppstartsvarselet fremgår at det kan bli krav om rekkefølgebestemmelse som sikrer dette. Trafikksikkerhet skal konsekvensutredes. Vurderingene som gjøres, sammen med faktagrunnlaget i trafikknotatet, blir sentrale når planen kommer på høring. Trafikksikkerhet er et viktig folkehelse tema og særlig for barn og unge vil mulighet for trygg ferdsel langs fylkesveien gi økt bruk av gange og sykkel. Slik kan det også bli lettere tilgang til fritidsaktiviteter og andre sosiale møteplasser.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen skal legges til grunn ved alle arealplaner. Retningslinjene tydeliggjør at det må avsettes tilstrekkelig og hensiktsmessig areal til lekeområder for barn og unge, herunder areal for nærlekeplasser for de minste barna. Tiltettelegging og kvalitetskrav bør tas inn i rekkefølgebestemmelsene, slik at lekeområder blir godt skjermet fra trafikk og støy. Retningslinjen vektlegger at barn har rett til medvirkning, noe som kan være nyttig ved kartlegging av hvordan området er i bruk i dag. Arealer i bruk av barn til lek kan utløse behov for erstatningsarealer. Bruken av området i dag bør derfor beskrives mer utfyllende når planen kommer til høring.

Kommunen skal legge til rette for at befolkningens behov for boliger kan dekkes og er derfor den viktigste aktøren i det boligsosiale arbeidet. Kunnskapsgrunnlaget må være en oversikt over hvilke boliger det er behov for, slik at det kan bygges rett type boliger på rett sted og med gode nærmiljøkvaliteter. Dette ansvaret er tydeliggjort i ny boligsosial lov og den nye strategien for det boligsosiale arbeidet *Alle trenger et trygt hjem*. Kommunen må også vurdere om lokalisering av planlagte utbyggingsområder bygger opp under mulighetene for god bærekraft i helse- og omsorgstjenestene i årene som kommer. Gjennom bestemmelsene kan kommunen styre aktivt både boligtype, størrelse, utforming og andre kvaliteter.

Folkehelseområdet virker godt dekket ved konsekvensutredningen, samt de tema som planprogrammet angir at skal vurderes som del av planbeskrivelsen. En oversikt over sentrale folkehelse tema for planprosesser ligger på Helsedirektoratet sin [nettside](#).

Universell utforming er et viktig element i arbeidet med å utvikle et aldersvennlig samfunn. Prinsippet om universell utforming er også nedfelt i formålsparagrafen i plan- og bygningsloven og skal ivaretas i planleggingen. Det gir særlig grunn til oppmerksomhet på å sikre universell utforming av adkomst og felles uteoppholdsområder. Krav om dette bør sikres i bestemmelsene.

Samfunnssikkerhet

Det må gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som er i tråd med plan- og bygningsloven § 4-3. Statsforvalteren påpeker at kommunen som planmyndighet er ansvarlig for ROS-analysen. Det er viktig at kommunen er bevisst sitt ansvar for å kvalitetssikre og godkjenne analysen (jf. sivilbeskyttelsesloven § 14 2.ledd, forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3, og plan og bygningsloven § 4-3).

Kommunens oppgave er blant annet å

- følge opp intensjonen med en ROS-analyse, som er å komme frem til om et område er bebyggbart eller ikke
- sørge for at ROS-analysen gjøres tidlig i planarbeid og senest skisseres etter oppstartsmøte (positivt om det lages et utkast til ROS som sendes på høring sammen med oppstartvarselet, for å kunne gi hensiktsmessige tilbakemeldinger tidlig i planprosessen)

- ha klare forventninger og krav til utreder av en plansak om tema, metodikk og utforming av en ROS-analyse, og hvilke kvalitetskrav som forventes (kvalitetskrav kommunen kan sette, er foreslått i veileder fra DSB om samfunnssikkerhet i arealplanlegging (2017).)
- sørge for at avdekket risiko skal møtes med tiltak som sikres i planbestemmelsene eller gjøres juridisk gjeldende på andre måter

Som et minimum bør ROS-analyser i plansaker

- være utarbeidet med bakgrunn i DSBs veileder fra **2017** (se også liste over mulige kilder i vedlegg 5)
- inneholde en analyse med beskrivelser og ikke en ren sjekklister med kryss under «ja» eller «nei»
- inneholde en kildeliste til analysen
- ha kommunens helhetlige ROS-analyse, fylkesROS, arealplanens ROS-analyse, andre tilstøtende områders ROS-analyser og kommunens beredskapsplanverk som en naturlig del av kildegrunnlaget i tillegg til NVE og NGU med flere
- ha en vurdering av et endret klima. Ekstremvær, som styrtregn og vind vurderes, og overvannshåndtering løses i plansaken

Statsforvalteren vurderer innsigelse (JF. DSBs retningslinjer for Statsforvalterens bruk av innsigelse) når

- det kun er en sjekklister med avkrysning uten beskrivelser, kilder og vurderinger.
- det brukes beskrivelser som «området er ikke spesielt utsatt for XXX» uten at det videre grunnlag vises til kilde
- grunnleggende tema, som et endret klima, eller ras/flom og lignende som tydelig er avmerket i kart, ikke er vurdert
- det er identifisert risiko og sårbarhet i området, men planforslaget ikke beskriver hvordan dette skal følges opp med avbøtende tiltak som sikres igjennom arealformål, hensynssoner eller generelle bestemmelser
- det planlegges tiltak av nasjonal/regional viktighet og det er forhold i området som kan ha innvirkning på dette, som ikke er vurdert eller har manglende vurdering

Videre arbeid

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at dette er en veiledende uttalelse basert på de opplysningene som fremkommer av oppstartsvarslet. Statsforvalteren vil komme tilbake med en endelig uttalelse når planen sendes på høring.

- Statsforvalteren ønsker å oppnå best mulig dialog og tidlig avklaring av nasjonale og viktige regionale interesser. Statsforvalteren oppfordrer kommunene til å benytte seg av regionalt planforum som en arena for dette. Saker meldes inn til Trøndelag fylkeskommune på postmottak@trondelagfylke.no.
- Ønsker kommunen avklaringer under utarbeidelse av planforslaget er det mulig å ta kontakt med Statsforvalterens fagavdelinger eller saksbehandler på kommunal- og justisavdelingen. Se kontaktliste.
- Kartverket tilbyr kvalitetssikring av arealplaner etter plan- og bygningsloven og vi minner om at det ved høring sendes ett eksemplar av SOSI-fil og PDF-fil til Kartverket Trøndelag på e-post: plantrondelag@kartverket.no

Med hilsen

Thomas Møller (e.f.)
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Tor Sæther
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Klima og miljø: Maria Aastum – 73 19 92 25

Landbruk: Anna Dybwad Alstad – 74 16 84 35

Samfunnssikkerhet: Lars Petter Løkken – 74 16 81 76

Helse og omsorg og Oppvekst og velferd: Frode Engtrø – 73 19 93 18

Kopi til:

Ørland kommune

Postboks 43

7159 BJUGN

Trøndelag fylkeskommune

Fylkets hus, Postboks 2560

7735 STEINKJER